

Sygn. akt I C 764/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2014r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie Wydział I Cywilny

Przewodniczący – SSO Juliusz Ciejek

Protokolant – p.o. sekr. sąd. Natalia Anielska

po rozpoznaniu w dniu 15 kwietnia 2014r. w Olsztynie,

na rozprawie

sprawy z powództwa **R. P., E. K., D. C. i W. A.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – Staroście Powiatowemu w O.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa – Starosty Powiatowego w O. na rzecz każdego z powodów kwotę po 222.300 (dwieście dwadzieścia dwa tysiące trzysta) zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 160.000 zł od dnia 7 lipca 2011r. do dnia zapłaty,

- 62.300 złotych od dnia 5 czerwca 2013r. do dnia zapłaty;

II. umarza postępowanie w zakresie żądania odsetek za okres od 14 kwietnia 2011r. do 6 lipca 2011r.;

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

IV. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa – Starosty Powiatowego w O. na rzecz każdego z powodów kwotę po 12.932 (dwanaście tysięcy dziewięćset trzydzieści dwa) zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

V. nadaje wyrokowi w pkt. I w zakresie zasądzonej należności głównej rygor natychmiastowej wykonalności.

UZASADNIENIE

Powodowie D. C., E. K., W. A. i R. P. wnieśli o zasądzenie na rzecz każdego z nich od pozwanego Skarbu Państwa – Starosty Powiatowego w O. kwot po 222.300 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 kwietnia 2011r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje żądanie, podnieśli, że decyzją z dnia 1 marca 1977r. Naczelnik Gminy w D. na podstawie art. 38 ustawy z dnia 14 lipca 1961r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach stwierdził, że gospodarstwo rolne o powierzchni 34,12ha z zabudowaniami położone we wsi S. zapisane w KW nr (...) oraz rejestrze gruntów jako działki (...) stanowi własność Państwa w stanie wolnym od obciążeń na rzecz osób trzecich. Odpis decyzji został przekazany do Państwowego Biura Notarialnego w O. celem dokonania stosownych zmian w księdze wieczystej i jako właściciela w dniu 7 maja 1977r. wpisano Skarb Państwa. Część działek nr (...) (obecne działki nr (...)) została sprzedana na rzecz E. i I. O.. Powyższą decyzję w części dotyczącej przejścia na Skarb Państwa działek nr (...) na mocy decyzji Wojewody (...) z dnia 9 listopada 2010r. uznano za wydaną bez podstawy prawnej, jednakże z uwagi na wywołanie nieodwracalnych skutków prawnych odmówiono stwierdzenia jej nieważności. Decyzja Wojewody uprawnia powodów jako spadkobierców do dochodzenia odszkodowania, a podstawę prawną roszczenia stanowi

przepis art. 417¹ § 2 k.c. Powodowie nadto wskazali, że do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną wydaną przed dniem 1 września 2004r., której nieważność lub wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. stwierdzono pod tym dniu, ma zastosowanie art. 160 § 1, 2, 3 i 6 k.p.a. (k. 3-8).

Pozwany Skarb Państwa – Starosta Powiatowy w O., reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, uznał co do zasady i co do wysokości w zakresie należności głównej roszczenie powodów wynikające z wydanej z naruszeniem przepisów prawa decyzji Naczelnika Gminy D.z dnia (...). Jednocześnie nie uznał powództwa co do żądania odsetek ustawowych za okres od dnia 14 kwietnia 2011r. do dnia wydania wyroku.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew podał, że żądanie odsetek za okres poprzedzający wyrok jest sprzeczne z art. 363 § 2 k.c., a roszczenie powodów nie było wymagalne w dacie wniesienia pozwu. Brak jest podstaw do zasądzenia od osoby odpowiedzialnej za naprawienie szkody odsetek ustawowych za opóźnienie od odszkodowania od daty wcześniejszej niż data wyrokowania, jeżeli w chwili tej ceny były wyższe od cen obowiązujących wcześniej, w szczególności w chwili wezwania tej osoby do zapłaty odszkodowania. Zazaczył nadto, że roszczenie innego z następców prawnych A. P. było już przedmiotem orzekania Sądu Okręgowego w (...) w sprawie (...)i Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, który wyrokiem z dnia 8 listopada 2013r. w sprawie (...)zmienił wyrok Sądu I instancji w ten sposób, że ustalił początkową datę naliczania odsetek na dzień wydania wyroku przez Sąd Okręgowy w (...) (k. 114-117).

Na rozprawie w dniu 15 kwietnia 2014r. pełnomocnik powodów oświadczył, że domaga się odsetek od dnia 7 lipca 2011r., cofając jednocześnie wraz ze zrzeczeniem się roszczenie w zakresie odsetek w pozostałym zakresie. Wskazał, że żąda odsetek od dnia 7 lipca 2011r. od kwoty podanej w pozwie, mimo że w piśmie z dnia 31 maja 2011r. dochodzono jedynie kwoty 800.000 złotych (k. 148).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Dziadek powodów D. C., E. K., W. A. i R. A. P. – A. P. (zmarły (...) w S.), był właścicielem nieruchomości stanowiącej działki gruntu o nr (...). Gospodarstwo rolne obejmowało m.in. dom murowano-drewniany, częściowo podpiwniczony, kryty dachówką. Budynek był wyposażony w instalację elektryczną i cztery piece kaflowe, nie było w nim łazienki i instalacji wodno-kanalizacyjnej. Pole było uprawiane i obsiewane zbożem oraz ziemniakami, a w skład nieruchomości wchodziły także lasy. W księdze wieczystej prowadzonej dla tej nieruchomości dziadek powodów był wpisany jako właściciel.

(okoliczność bezsporna i znana ze sprawy (...))

Postanowieniem z dnia (...). Sąd Powiatowy w O. w sprawie (...) uzupełnił na podstawie art. LVIII oraz art. 1030 § 1 k.c. postanowienie Sądu Powiatowego w O. z (...) i stwierdził, że gospodarstwo rolne stanowiące spadek po A. P. (dziadek powodów) dziedziczą wdowa M. P. (1) (babcia powodów) w 1/4 części oraz syn A. P. (ojciec powodów) w 3/4 części.

Na podstawie powyższego postanowienia w dniu (...). Państwowe Biuro Notarialne wpisało w dziale II księgi wieczystej KW nr (...) jako właściciela M. P. (1) co do 1/4 części i ojca powodów A. P. co do 3/4 części.

(okoliczność bezsporna i znana ze sprawy (...))

Umową zawartą w formie aktu notarialnego (...) M. P. (1) i A. P. znieśli współwłasność gospodarstwa rolnego w ten sposób, że:

- na własność M. P. (1) miała przejść nieruchomość rolna o obszarze 9ha 35ar, składająca się z działek nr (...),
- na własność ojca powodów A. P. miała przejść nieruchomość rolna o obszarze 34ha 12ar, składająca się z działek (...).

(dowód: umowa o zniesienie współwłasności, k. 20-23)

Decyzją z dnia (...) Naczelnik Gminy D., działając na podstawie art. 38 ustawy z dnia 14 lipca 1961r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach, stwierdził, że gospodarstwo rolne o powierzchni 34,12ha z zabudowaniami położone we wsi S. zapisane w księdze wieczystej nr (...) oraz w rejestrze gruntów jako działki (...) stanowi własność Państwa w stanie wolnym od obciążeń na rzecz osób trzecich. Jako przyczynę przejęcia własności nieruchomości wskazano wyjazd ojca powodów A. P. na pobyt stały poza granice kraju w lutym (...) bez jednoczesnego wyzbycia się gospodarstwa rolnego. Decyzja ta została przekazana do Państwowego Biura Notarialnego w O. celem dokonania stosownych zmian w księdze wieczystej prowadzonej dla tej nieruchomości.

(dowód: decyzja z dnia (...), k. 24, wniosek o wpis w księdze wieczystej, k. 24v.)

W oparciu o powyższą decyzję w dniu 7 maja 1977r. w miejsce dotychczasowego właściciela ojca powodów A. P. w działce II księgi wieczystej KW nr (...) prowadzonej dla nieruchomości położonej w miejscowości S., obejmującej działki oznaczone nr (...), wpisano Skarb Państwa.

(dowód: zawiadomienie, k. 25)

Po dokonaniu wpisu w dniu 10 maja 1977r. Skarb Państwa sprzedał E. i I. O. nieruchomość położoną we wsi S., stanowiącą działkę gruntu o nr (...) o łącznej powierzchni 19ha 76ar, objętą księgą wieczystą KW nr (...). W skład zbytego gospodarstwa rolnego – oprócz nieruchomości gruntowej – wchodziły: murowany dom mieszkalny, obora, chlew, stodoła, kurnik i dwie szopy. Budynek mieszkalny w części był podpiwniczony z poddaszem nieużytkowym, o konstrukcji murowano-drewnianej, o powierzchni użytkowej 155m² i powierzchni zabudowy 187m². Wewnątrz był w większej części murowany, a dodatkowo znajdowała się tam ściana z cegły. Budynek wymagał remontu, a standard jego wykończenia był na niskim poziomie.

(dowód: akt notarialny rep. A nr (...), k. 26-27v.)

Ojciec powodów A. P. zmarł w dniu (...). Spadek po nim odziedziczyli: E. M. P. (1) w 1/2 części, R. P., D. C. z domu P., W. A. z domu P., E. K. z domu P. i A. P. w 1/10 części każdy z nich.

(dowód: odpis orzeczenia, k. 15, 16-17)

W dniu 7 kwietnia 2009r. spadkobierczyni A. E. M. P. (2) przeniosła przypadającą jej część spadku w równych częściach na: R. P., D. C. z domu P., W. A. z domu P., E. K. z domu P. i A. P..

(dowód: akt notarialny, k. 40, tłumaczenie na język polski, k. 31-37)

Decyzją z dnia 9 listopada 2010r. Wojewoda (...) - (...), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 15 maja 2009r. o stwierdzenie nieważności decyzji Naczelnika Gminy D. z dnia 1 marca 1977r., znak (...) stwierdzającej, że gospodarstwo rolne po A. P., o powierzchni 34,12ha, z zabudowaniami, położone we wsi S., zapisane w KW nr (...) oraz rejestrze gruntów jako działki nr (...) stanowi własność Państwa, stwierdził nieważność wskazanej decyzji w części dotyczącej przejęcia na Skarb Państwa działek nr (...) jako wydanej bez podstawy prawnej, oraz stwierdził, że wskazana decyzja z dnia 1 marca 1977r. w części dotyczącej przejścia na Skarb Państwa działek nr (...) została wydana bez podstawy prawnej, jednakże z uwagi na to, że wywołała nieodwracalne skutki prawne, odmówił stwierdzenia jej nieważności w tej części.

W uzasadnieniu decyzji Wojewoda zaznaczył, że decyzja z dnia 1 marca 1977r. została wydana w trybie przepisów ustawy z dnia 14 lipca 1961r., które nie przewidywały wydania decyzji administracyjnej stwierdzającej przejście własności nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa. Przepisy, na które powołał się Naczelnik Gminy, nie są w ogóle związane z przejęciem własności nieruchomości. Następowало to z mocy samego prawa z dniem wyjazdu z kraju właściciela i wówczas sąd powszechny ujawniał Skarb Państwa jako właściciela nieruchomości w księdze wieczystej lub zbiorze dokumentów na wniosek właściwego organu. Decyzja została wydana bez podstawy prawnej, a wyłącznie sąd był i jest nadal uprawniony do oceny prawidłowości przejścia własności nieruchomości, co może nastąpić w odrębnym postępowaniu o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym albo w ramach powództwa o

ustalenie prawa. Działki nr (...) zostały nabyte umową darowizny przez B. R., a działka nr (...) została sprzedana przez wyżej wymienioną na rzecz Skarbu Państwa w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Prawo własności obecnych właścicieli jest ujawnione w księgach wieczystych, a odniesieniu do tych nieruchomości zaistniały nieodwracalne skutki prawne i zgodnie z art. 156 § 2 k.p.a. nie jest możliwe stwierdzenie nieważności decyzji w części dotyczącej działek nr (...).

(bezsporne, okoliczność znana ze sprawy(...))

Powyższa decyzja nie została zaskarżona i stała się ostateczna w dniu 29 listopada 2010r.

(bezsporne, vide: protokół rozprawy z dnia 18 marca 2014r., k. 131)

Pismem z dnia 25 marca 2011r., doręczonym w dniu 5 kwietnia 2011r., A. P.(powód ze sprawy Sądu Okręgowego w Olsztynie (...)) wystąpił do Starostwa Powiatowego w O.z wnioskiem o wypłatę na jego rzecz kwoty 800.000 złotych tytułem odszkodowania za utratę prawa własności nieruchomości na mocy decyzji z dnia 1 marca 1977r., w terminie 30 dni od otrzymania niniejszego pisma.

(dowód: pismo z dnia 25 marca 2011r., k. 130)

W odpowiedzi Starosta Powiatowy w O. poinformował, że stosownie do art. 417¹ § 2 k.c. właściwym do rozpoznania wniosku o ustalenie odszkodowania jest sąd powszechny.

(dowód: pismo z dnia 13 kwietnia 2011r., k. 18)

Pismem z dnia 31 maja 2011r., wysłanym w dniu 6 czerwca (...), powodowie E. K., W. A., D. C. i R. P. oraz A. P. wystąpili do Wojewody (...) - (...) z żądaniem zapłaty na ich rzecz łącznie kwoty 800.000 złotych, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma.

(dowód: wezwanie przesądowe, k. 140-141, dowód nadania pisma, k. 142)

W odpowiedzi na powyższe pismem z dnia 16 czerwca 2011r. Wojewoda (...) - (...) poinformował, że brak jest podstaw do wypłaty żądanego odszkodowania. Jednocześnie wyjaśnił, że był właściwy do stwierdzenia nieważności decyzji z dnia 1 marca 1977r., natomiast nie ma kompetencji do ustalania wysokości odszkodowania z tytułu przejęcia bez podstawy prawnej na rzecz Skarbu Państwa działek nr (...).

(dowód: pismo z dnia 15 czerwca 2011r., k. 143)

W dniu 25 stycznia 2012r. A. P.wniósł do Sądu Okręgowego w (...) pozew o zapłatę na jego rzecz od pozwanego kwoty 150.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 kwietnia 2011r. do dnia zapłaty. Pismem z dnia 23 listopada 2012r. A. P.rozszerzył żądanie pozwu i wniósł o zasądzenie na jego rzecz kwoty 222.300 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 kwietnia 2011r. do dnia zapłaty.

W toku postępowania został dopuszczony dowód z opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości A. T., który wyliczył aktualną wartość rynkową nieruchomości stanowiącej działki gruntu o nr (...) – przy uwzględnieniu powierzchni użytkowej budynku mieszkalnego wynoszącej 155m² – na kwotę 1.111.500 złotych.

(okoliczność bezsporna i znana ze sprawy (...))

Wyrokiem z dnia 5 marca 2013r. Sąd Okręgowy w (...)w sprawie (...) uwzględnił żądanie pozwu w całości i zasądził od Skarbu Państwa – Starosty Powiatowego w O.na rzecz A. P.kwotę 222.300 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 kwietnia 2011r. do dnia zapłaty.

Od powyższego wyrok apelację złożyła strona pozwana. Wyrokiem z dnia 8 listopada 2013r. w sprawie (...)Sąd Apelacyjny w (...)zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że odsetki zasądził od daty wyrokowania przez Sąd I instancji.

(bezsporne)

A. P.wniósł od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)skargę kasacyjną, kwestionując rozstrzygnięcie dotyczące odsetek zasądzonych od należności głównej.

(bezsporne)

W dniu 29 marca 2013r. powodowie wystąpili do Sądu Okręgowego w (...)z wnioskiem o zawiązanie pozwanego Skarbu Państwa do próby ugodowej, domagając się zapłaty na ich rzecz kwot po 222.300 złotych każdy wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 kwietnia 2011r. do dnia zapłaty. Sprawę w tym zakresie przekazano według właściwości Sądowi Rejonowemu w (...). W dniu 31 maja 2013r. wyznaczono termin rozprawy i zarządzono doręczenie pozwanemu odpisu wniosku. Pozwany otrzymał odpis wniosku w dniu 4 czerwca 2013r. Na rozprawie w dniu 18 lipca 2013r. nie doszło między stronami do zawarcia ugody.

(znane z urzędu, dokumenty znajdujące się w aktach Sądu Rejonowego w (...)o sygn. (...))

Sąd zważył, co następuje:

W świetle ustalonych okoliczności faktycznych sprawy powództwo zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części.

W niniejszej sprawie nie była kwestionowana odpowiedzialność pozwanego Skarbu Państwa co do zasady. W odpowiedzi na pozew strona pozwana przyjęła odpowiedzialność za skutki wynikające z uznanej za wydaną z naruszeniem prawa decyzji Naczelnika Gminy D.z dnia (...)uznając roszczenie powodów w zakresie należności głównej (kwoty 889.200 złotych). Spór między stronami postępowania sprowadzał się wyłącznie do kwestii wymagalności roszczenia o zapłatę odszkodowania i tym samym kwestii zasądzenia odsetek od należności głównej. Pozwany stał na stanowisku, że nie ma podstaw do obciążenia go odsetkami ustawowymi za okres poprzedzający wydanie wyroku, a tak sformułowane żądanie odsetkowe jest sprzeczne z treścią art. 363 § 2 k.c.

Zgodnie z art. 213 § 2 k.p.c. sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. Przywołany przepis wprowadza zasadę związania uznaniem powództwa, ale jednocześnie określa granice rozporządzalności, nakładając na sąd obowiązek kontroli, czy uznanie nie jest sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 listopada 2011r. w sprawie o sygn. II CSK 70/11 (LEX nr 1095816), uznanie powództwa to czynność procesowa rezygnacji pozwanego z obrony, czyli akt jego dyspozycyjności, w którym nie tylko uznaje samo żądanie powoda, ale i to, że uzasadniają go przytoczone przez powoda okoliczności faktyczne i godzi się na wydanie wyroku uwzględniającego to żądanie.

Dokonane w niniejszym procesie przez stronę pozwaną uznanie powództwa w zakresie należności głównej nie jest sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego ani nie zmierza do obejścia prawa. Należy z całą stanowczością podkreślić, że zasada odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną wydaniem przez Naczelnika Gminy D.w dniu 1 marca 1977r. bez podstawy prawnej decyzji o przejęciu na własność Państwa własności nieruchomości należących do ojca powodów A. P.została przesądzona wyrokiem Sądu Okręgowego w (...)z dnia (...). w sprawie o sygn. (...). Na mocy tego wyroku na rzecz jednego ze spadkobierców A. P.zostało zasądzone odszkodowanie w kwocie 222.300 złotych. Wprawdzie od powyższego wyroku pozwany wniósł apelację, jednakże wyrok Sądu I instancji został zmieniony jedynie w zakresie roszczenia odsetkowego, co w sprawie pozostaje okolicznością bezsporną. Oznacza to, po pierwsze, że wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie w zakresie zasądzonego odszkodowania i jego wysokości jest prawomocny. Po drugie, pozostali spadkobiercy A. P.wywodzą odpowiedzialność

odszkodowawczą z tej samej decyzji administracyjnej. Ich sytuacja prawna jest tożsama z sytuacją brata A. P., który już uzyskał odszkodowanie. Sąd Okręgowy w pełni podziela ustalenia faktyczne i ich ocenę prawną dokonaną w uzasadnieniu wyroku w sprawie (...).

W tym stanie rzeczy Sąd, działając na podstawie na podstawie art. 160 § 1, 2 i 3 kodeksu postępowania administracyjnego w zw. z art. 361 § 1 i 2 k.c. oraz art. 363 § 2 k.c., zasądził na rzecz z każdego powodów kwotę 222.300 złotych, o czym orzekł jak w pkt. I sentencji wyroku.

W dalszej części uzasadnienia należało się zastanowić nad kwestią, od jakiej daty należą się powodom odsetki od zasądzanego odszkodowania.

W toku niniejszego procesu powodowie przedłożyli pismo datowane na dzień 31 maja 2011r., w którym wezwano Wojewodę (...)- (...)do zapłaty tytułem odszkodowania kwoty 800.000 złotych. W piśmie tym zakreślono wskazanemu podmiotowi termin 30 dni, liczony od daty doręczenia wezwania, do spełnienia świadczenia. Bezsporne jest, że po pierwsze, pismo to zostało doręczone w dniu 7 czerwca 2011r. (okoliczność ta nie została podważona przez stronę pozwaną w następstwie pisma powodów z dnia 20 marca 2014r. – k. 138-139), a w zakreślonym piśmie z dnia 31 maja 2011r. terminie nie nastąpiła zapłata żądanej kwoty. Niemniej jednak należy zauważyć, że z pisma z dnia 31 maja 2011r. w sposób nie budzący wątpliwości wynika, iż wezwanie do zapłaty zostało wystosowane w imieniu pięciu, a nie czterech, osób. Pismo zostało złożone nie tylko w imieniu powodów: E. K., W. A., D. C.i R. P., ale także A.P., będącego powodem ze sprawy Sądu Okręgowego w (...)(...). Oznacza to, że każda z wymienionych osób domagała się zapłaty na swoją rzecz kwoty 160.000 złotych (800.000 złotych / 5 osób = 160.000 złotych). Dlatego też wyłącznie w odniesieniu do tej kwoty można było przyznać odsetki po upływie 30-dniowego terminu zakreślonego w piśmie z dnia 31 maja 2011r.

W ocenie Sądu, nie można zgodzić się ze stroną pozwaną, że odsetki powinny być zasądzone dopiero od daty wyrokowania, na co wskazuje treść art. 363 § 2 k.c. Owszem, Sąd podziela generalny pogląd, że w wypadku, gdy wysokość szkody jest ustalana dopiero w dacie wyrokowania, to dopiero od tej daty pozwany może popaść w opóźnienie ze spełnieniem świadczenia, jednakże w niniejszej sprawie sytuacja jest inna. Należy przede wszystkim zauważyć, że nieważność orzeczenia, na mocy którego nieruchomości będąca własnością ojca powodów została przejęta na rzecz Skarbu Państwa, została stwierdzona na podstawie decyzji Wojewody (...)- (...)z dnia 9 listopada 2010r. Decyzja ta nie podlegała zaskarżeniu i stała się ostateczna w dniu 29 listopada 2010r., a od tej daty na pozwanym Skarbie Państwa ciążył obowiązek zwrotu równowartość przejętych bez podstawy prawnej nieruchomości (zob. podobnie w wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 7 lutego 2013r., sygn. akt I ACa 816/12, LEX nr 129701). Powodowie dopiero po kilku miesiącach od chwili, w której wymieniona decyzja stała się ostateczna, wezwali Wojewodę (...)- (...)jako organ, który stwierdził nieważność decyzji Naczelnika Gminy D.z dnia 1 marca 1977r., do wypłaty odszkodowania w wysokości 800.000 złotych. Pozwany Skarb Państwa wiedział a przynajmniej powinien był wiedzieć o roszczeniu, jakie przeciwko niemu będzie skierowane. Skoro pozwany nie podjął nawet próby ugodowego załatwienia sporu, to skutki tej bezczynności i odmowy wypłaty odszkodowania, w sytuacji stwierdzenia nieważności decyzji, nie mogą obciążać powodów. Wystarczająco jasno określone i generalnie słuszne co do zasady żądanie powodów było możliwe do zrealizowania w terminie przewidzianym w piśmie z dnia 31 maja 2011r. Nie ma przy tym znaczenia, że powodowie początkowo wezwali wojewodę do spełnienia świadczenia, choć w niniejszym postępowaniu jako jednostkę organizacyjną Skarbu Państwa, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, oznaczono starostę. Wojewoda nie został wezwany jako oddzielna i mająca odrębną podmiotowość prawną jednostka, ale jako statio fisci Skarbu Państwa. W takiej sytuacji wojewoda powinien przekazać wezwanie do zapłaty do organu, który w jego opinii był właściwy do rozważenia zasadności zgłoszonego żądania. Co więcej, przed wystosowaniem do Wojewody (...)- (...)pisma z dnia (...)A. P.(powód ze sprawy Sądu Okręgowego w (...))wzywał Starostę Powiatowego w O.do zapłaty odszkodowania, co oznacza, że właściwa jednostka organizacyjna Skarbu Państwa posiadała wiedzę odnośnie do tego, że w związku z wydaniem bez podstawy prawnej decyzji, której nieważność stwierdzono we właściwym trybie administracyjnym, wysuwane są roszczenia odszkodowawcze.

Odsetki od odszkodowania pieniężnego należą się od dnia, w którym odszkodowanie to powinno być zapłacone; w wypadku zobowiązań z czynów niedozwolonych (a z pewnością przejęcie własności nieruchomości na podstawie wadliwie wydanej decyzji administracyjnej jest czynem niedozwolonym), które mają charakter bezterminowy, stan opóźnienia w spełnieniu świadczenia powstaje po wezwaniu dłużnika do świadczenia. Znaczenie takiego wezwania wierzyciela (art. 455 k.c.) polega na tym, że z jego chwilą na dłużniku zaczyna ciążyć obowiązek niezwłocznego spełnienia świadczenia i że nie spełniając go – popada w opóźnienie, a to uprawnia wierzyciela do żądania odsetek za czas opóźnienia (art. 481 § 1 k.c.). Dłużnik popada w opóźnienie, jeśli nie spełnia świadczenia pieniężnego w terminie, w którym stało się ono wymagalne, także wtedy, gdy kwestionuje istnienie lub wysokość świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1993r., sygn. akt I CRN 121/94, OSNC 1995/1/21, a także z dnia 22 października 2003, sygn. akt II CK 146/02, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 października 2013r., sygn. akt I ACa 638/13, LEX nr 1391908).

W okolicznościach niniejszej sprawy jest istotne także to, że wprawdzie biegły, sporządzając opinię na potrzeby postępowania (...) ustalał wartość nieruchomości według cen aktualnych na moment opracowania opinii, niemniej jednak do analizy porównawczej przyjmował ceny transakcji dokonywane w różnych okresach czasu, w tym także w latach 2010r. i 2011r., a zatem z okresu zbliżonego do daty wezwania do zapłaty.

Od pozostałej kwoty wykraczającej poza 160.000 złotych (62.300 złotych) odsetki zasądzono od dnia 5 czerwca 2013r., tj. od dnia następnego po dniu, w którym strona pozwana otrzymała odpis wniosku o zawezwanie do próby ugodowej. Po pierwsze, we wniosku określono wysokość żądania odszkodowania, które w całości odpowiadało kwocie objętej żądaniem pozwu w niniejszym postępowaniu. Po drugie, odpis tego wniosku wraz załącznikami został doręczony stronie pozwanej (4 czerwca 2013r.) i tym samym miała ona możliwość zapoznania się ze stanowiskiem strony powodowej. Można było zatem zasadnie uznać doręczenie powyższego wniosku za równoznaczne z doręczeniem wezwania do spełnienia świadczenia w wysokości, która zawiera w sobie kwotę ostatecznie zasądzoną w wyroku. Po trzecie, wniosek o zawezwanie do próby ugodowej został złożony już po wydaniu rozstrzygnięcia przez Sąd Okręgowy w Olsztynie w dniu 5 marca 2013r. w sprawie (...), a pozwany, mając na uwadze wyniki tego postępowania oraz wnioski wynikające z przeprowadzonego dowodu z opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości, powinien był się liczyć z obowiązkiem zapłaty odszkodowania na rzecz pozostałych spadkobierców. Z dokumentów złożonych w procesie (...) wynikało, że spadkobiercami A. P. – oprócz ówczesnego powoda A. P. – jest także czworo jego rodzeństwa, tj. powodowie w niniejszym postępowaniu. Przed Sądem Rejonowym w (...) do zawarcia ugody między stronami nie doszło, mimo iż już w obrocie prawnym funkcjonował wyrok wydany w sprawie (...). Strona pozwana nie wyraziła zgody na zawarcie ugody na warunkach określonych we wniosku, jak również nie wniosła o odroczenie posiedzenia do czasu uprawomocnienia się powyższego wyroku.

Podsumowując powyższe rozważenia, należy wskazać, że odsetki zostały zasądzone na rzecz powodów w następujący sposób:

- od kwoty 160.000 złotych od dnia 7 lipca 2011r.,
- od kwoty 62.300 złotych od dnia 5 czerwca 2013r.

W pozostałym zakresie z przyczyn, o których była mowa wyżej, powództwo zostało oddalone, o czym orzeczono jak w pkt. III sentencji wyroku.

Ze względu na to, że powodowie cofnęli pozew wraz ze zrzeczeniem się roszczenia w części odnoszącej się do odsetek za okres od dnia 14 kwietnia 2011r. do dnia 6 lipca 2011r., Sąd umorzył postępowanie w tym przedmiocie, działając na podstawie art. 203 § 1 i 4 k.p.c. w zw. z art. 355 § 1 k.p.c. (vide: pkt II sentencji wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., stosownie do wyniku sprawy. Z uwagi na fakt, że powodowie ulegli w niniejszym postępowaniu jedynie w zakresie żądania odsetkowego, przy czym od znacznej części należności głównej odsetki zostały zasądzone zgodnie z żądaniem pozwu, Sąd uznał ich za stronę wygrywającą, której

należy się zwrot całości poniesionych kosztów procesu obejmujących koszty zastępstwa procesowego, uiszczone opłaty sądowej od pozwu oraz opłaty skarbowe od udzielonego pełnomocnictwa.

W tym miejscu należy podkreślić, że po stronie powodowej występowało współuczestnictwo formalne, a powodowie byli reprezentowani przez tego samego profesjonalnego pełnomocnika w osobie adwokata. W odniesieniu do wszystkich czterech powodów sporządzono jeden pozew, a podejmowane w toku niniejszego postępowania czynności procesowe były tożsame. W tych okolicznościach Sąd uznał, że należy się im zwrot kosztów zastępstwa procesowego tylko jednego pełnomocnika, ale stosownie do wysokości żądań, których powodowie poszczególnie dochodzili w niniejszym postępowaniu. Koszty zastępstwa procesowego wyliczone od łącznej wysokości dochodzonego roszczenia zostały podzielone stosownie do liczby powodów występujących w sprawie. Dlatego też do kosztów procesu poniesionych przez każdego powoda zaliczono: opłatę sądową od pozwu w kwocie 11.115 złotych, koszty zastępstwa procesowego w kwocie 1.800 złotych i opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 złotych, czyli łącznie 12.932 złotych (vide: pkt IV sentencji wyroku).